

بخش اول:

«آسیا»

بدون شک نقش انرژی و حامل‌های آن در توسعه اقتصادی جهان در قرن گذشته بر کسی پوشیده نیست و هم اکنون نیز که وارد هزاره سوم شده‌ایم، هنوز هم بیشتر کارشناسان نفتی و اقتصادی سهم سوخت‌های فسیلی و نیز نفت خام و فرآورده‌های نفتی را در تداوم رشد اقتصادی بسیاری از ملل در حال توسعه جهان مورد توجه قرار می‌دهند، هر چند که افزایش بی‌رویه در مصرف این فرآورده‌ها موجبات نارضایتی بسیاری را بویژه برای کشورهای پیشرفته جهان و سپس کشورهای در حال توسعه از نظر آثار سوء زیست‌محیطی فراهم کرده است. برای همین اگر چه سهم هر یک از این فرآورده‌ها در سبد مصرف انرژی جوامع طی دهه‌های اخیر در حال تغییر است؛ اما حجم قابل توجه آن در تأمین انرژی مورد نیاز، هنوز چهره غالب فرآورده‌های نفتی را نسبت به سایر حامل‌های انرژی مورد مصرف نشان می‌دهد بنابراین بازار و حجم مبادلات آن نیز نسبت به سایر حامل‌های انرژی قابل ملاحظه است، به طوری که بر خورداری هر یک از کشورهای مصرف‌کننده و یا تولیدکننده از اطلاعات مربوط به قیمت، حجم مبادلات و فاصله میان مبداء و مقصد در بازارهای مختلف جهان در تأمین و تضمین منافع آنها بسیار مؤثر است. همین اهمیت موجب شده تا بسیاری از مؤسسات اطلاع‌رسانی با

فعالیت‌های گسترده خود، وظیفه سنگین و مهم کسب و انتشار اخبار و گزارش‌های مربوط به اوضاع عرضه، تقاضا، تجارت، مصرف، ذخیره‌سازی، قیمت، فهرست معامله‌کنندگان عمده و... را به عهد گرفته، تلاش کنند تا با ایجاد و نمایش یک بازار تقریباً شفاف و رقابتی که پیش روی دست‌اندرکاران آن قرار می‌دهند، سهمی تقریباً مساوی از مبادله اطلاعات در اختیار آنها بگذارند.

یکی از مهمترین مؤسسات فعال و معتبر در این زمینه پلاتس (Platt's) است که به طور روزانه و لحظه‌ای کلیه حوادث بازار نفت خام و فرآورده‌های نفتی را در جهان دنبال می‌کند و اخبار و گزارش‌های آن را در معرض دید دست‌اندرکاران و حاضرین در بازار قرار می‌دهد. البته باید اذعان داشت که با توسعه فعالیت‌های آزادسازی تجارت انرژی در کشورهایی که اکنون دولت سهم عمده‌ای را از آن به عهده داشته، موجب شد تا نقش اخذ و یا تولید و انتشار اخبار و اطلاعات در زمینه بازار فرآورده‌های نفتی از دامنه وسیع‌تری برخوردار شده و پوشش اطلاعاتی آن نیز برای ایجاد یک بازار رقابتی‌تر از وسعت علمی بیشتری برخوردار شود.

علاوه برآن، باید توجه داشت که بازار جهانی فرآورده نیز از چند بازار عمده در نقاط مختلف پیروی می‌کند که هر یک ویژگی‌های خاص خود را دارند. به عبارت دیگر، مجموعه اطلاعات ارائه شده در هر بازار از یکدیگر پیروی نمی‌کنند و با سهم معاملات فرآورده‌ها در بازارهای مختلف مشابه یکدیگر نیستند و در نهایت قوانین و مقررات حاکم بر نحوه معاملات آنها نیز نسبت به یکدیگر متفاوت است و در مجموع

تفاوت‌ها و تمایزاتی دارند که ممکن است شبیه به هم نباشند و یا از الگوی خاصی پیروی نکنند، اگر چه حرکت و جابجایی محمولات هر بازار بر دیگری تأثیر خاص خود را خواهد گذاشت.

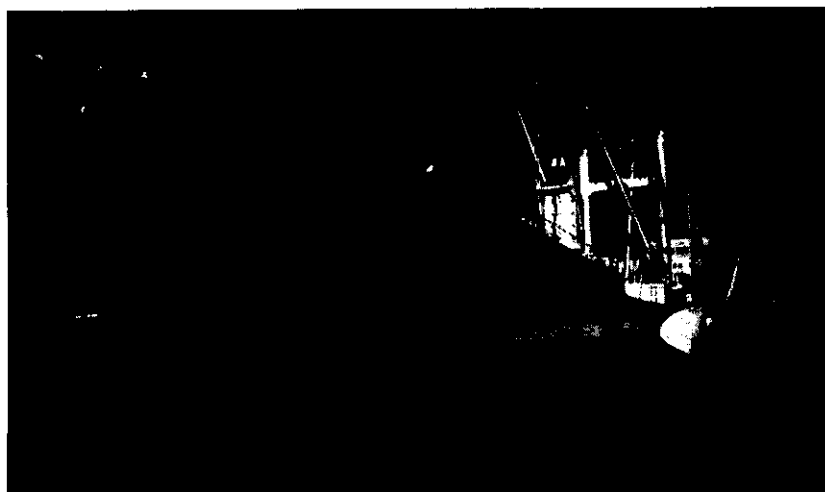
بنابراین در این شماره و چند شماره آتی تلاش می‌شود تا شرایط و مقررات عمومی حاکم در هر یک از بازارهای فرآورده‌های نفتی که در مراکز عمده جهان یعنی آسیا، اروپا و امریکا فعال هستند را معرفی کنیم.

الف) بازار آسیا

بازار آسیا در حقیقت به پیروی از بازارهای امریکا و اروپا تشکیل یافته است، ولی به خاطر شرایط خاص آن و ارتباط و وابستگی بازارهای ایران و خلیج فارس با آن، اشاره به این بازار در اولویت قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر، بازار آسیا از دو بازار عمده خلیج فارس و سنگاپور تشکیل شده است که از نظر نحوه انجام معاملات هر یک شرایط و مقررات خاص خود را دارند. برای مثال، اعلام قیمت‌ها در این بازار تا ساعت ۱۷/۳۰ به وقت سنگاپور اعتبار دارد و قیمت‌هایی که پس از آن اعلام می‌شوند، اعتبار ندارند و یا این که تمامی قیمت‌های اعلام شده در بازار سنگاپور به عنوان مرکز بازار فوق، به صورت «فوب» (FOB) اعلام می‌شود، در حالی که این ویژگی ممکن است در سایر بازارها رعایت نشود. همین تمایز در سایر مقررات نیز حاکم است، که در زیر به طور خلاصه مورد اشاره قرار می‌گیرد:

● واحد قیمت‌گذاری (Pricing)

در بازار آسیا، قیمت تمامی فرآورده‌های نفتی براساس دلار اعلام می‌شود، اما در بازار سنگاپور

متدولوژی

(روش‌شناسی)

بازار

فرآورده‌های نفتی

نفت کوره و MTBE به صورت دلار/متریک تن و سایر فرآورده‌ها به صورت دلار/بشکه ارزیابی می‌شود. در بازار ژاپن و خلیج فارس نفتا و نفت کوره نیز به صورت دلار/متریک تن اعلام می‌شود، اما سایر فرآورده‌ها به صورت دلار/بشکه است.

● بنزین (Gasoline)

در بازار سنگاپور معمولاً قیمت سه نوع بنزین بدون سرب با اکتان‌های ۹۷، ۹۵، ۹۲ اعلام می‌شود، و در ژاپن به عنوان یکی دیگر از بازارهای رقیب سنگاپور قیمت انواع بنزین با اکتان‌های ۹۲ و ۹۱ اعلام می‌شود. میزان RVP^۲ تمامی انواع این فرآورده معادل PSI ۱۰-۹ حداکثر مقدار بنزین موجود در آنها ۵ درصد است و از نظر رنگ نیز تقریباً زرد روشن هستند.

به علاوه، از آنجا که هزینه حمل بر نحوه و میزان اعلام قیمت تأثیرگذار است، بنابراین اندازه یا حجم و مسافتی که محموله‌ها می‌پیمایند نیز در این رابطه مؤثر واقع می‌شود، براساس همین شرط است که در بازار سنگاپور قیمت محمولات بنزین در حجم و اندازه‌های ۵۰ هزار بشکه‌ای اعلام می‌شود. جرم حجمی آنها نیز معادل ۰/۷۴ گرم در هر میلی‌لیتر است. قیمت‌های اعلام شده در بازار نیز نتیجه عملکرد بازار و رفتار خریداران و فروشندگان حاضر در آن است و ارقام بیان شده در مورد قیمت شامل محمولاتی است که تاریخ بارگیری آنها معمولاً ۱۵ تا ۳۰ روز پس از انتشار قیمت آنها است.

حاضرین در بازار باید یک دوره پنج روزه را برای اجرای معاملات خود اعلام کنند، به طوری که فروشنده باید تا ۱۰ روز قبل از بارگیری ترمینال و بندر بارگیری خود را مشخص کند و در مقابل، خریدار با توجه به محدودیت‌های بندر بارگیری نام کشتی خود را تا هفت روز قبل از دوره بارگیری معرفی کند.

البته در بازارهای سنگاپور و در مورد بنزین، معاملات کاغذی و یا به اصطلاح بازار معاملات آتی (FUTUERS MARKET) نیز رواج دارد، که حجم محمولات آن معمولاً ۵۰ هزار بشکه‌ای بوده و قیمت‌های اعلام شده نیز بر حسب دلار/بشکه و برای اولین و دومین ماه آتی از روز انتشار است.

● MTBE (یا ماده افزودنی به بنزین)

ماده افزودنی به بنزین با نام "MTBE" یا METHYL TERTIARY BUTYL

ETHER در بازار سنگاپور معمولاً از نوع حداقل ۹۵ درصد است، به طوری که نوع ۹۸ درصد آن با RVP معادل PSI ۱۰-۸ و از نظر وزنی محتوی ۱۸/۲ درصد اکسیژن اعلام می‌شود.

● نفتا (Naphtha)

در بازارهای سنگاپور، ژاپن و خلیج فارس قیمت‌های اعلام شده برای انواع نفتا با حداقل ۶۵ درصد پارافین و جرم حجمی ۰/۶۹-۰/۷۱ گرم در هر میلی‌لیتر است و مقیاس حجمی آن نیز به ازای هر تن متریک معادل هشت بشکه در نظر گرفته می‌شود. قیمت‌های اعلام شده در بازار سنگاپور برای انواع نفتا با RVP حداکثر معادل PSI ۱۳ و گوگرد ۸۰۰ جزء در هر یک میلیون (PPM) است. نقطه جوش آن نیز ۲۵°C- و نقطه جوش نهایی ۲۰۳°C است. مقدار کلرین و جیوه موجود در آن نیز هر یک حداکثر یک جزء در هر یک میلیون و مقدار آرسنیک (Arsenic) آن حداکثر ۲۰ جزء در هر یک میلیون واحد نفتا است. بازار معاملات فیزیکی نفتا در سنگاپور از ۱۵ تا ۳۰ روز پس از انتشار قیمت‌های آن صورت می‌گیرد و حجم محمولات نیز حداقل ۱۰۰ هزار بشکه است.

البته از ماه می سال ۱۹۹۵، محمولاتی که به صورت FOB از سنگاپور بارگیری می‌شوند، فقط براساس محاسبات «نت بک»^۳ یا «خالص بازیافتی» در ژاپن اعلام می‌شود. اگر چه در نشریه پلاتس (Platt's) از آن سال تاکنون نیز قیمت ثابتی به عنوان میانگین قیمت محمولات مورد معامله که به طور روزانه در بازار صورت می‌گیرد، اعلام می‌شود که خود نشان‌دهنده قیمت تک محموله (SPOT) معاملات انجام شده در بازار است. چنانچه در این روز معامله‌ای انجام نگیرد با توجه به شرایط بازار، قیمت در بازار آتی (FUTURES) و شاخص‌ها، یک قیمت متوسط اعلام می‌شود.

بازار معاملات آتی نفتا در سنگاپور برای محمولاتی با حجم حداقل ۵۰ هزار بشکه است و اعلام قیمت‌ها نیز برای اولین و دومین ماه آتی صورت می‌گیرد. برای مثال، در تمامی روزهای ماه فوریه قیمت‌ها برای ماه‌های مارس و آوریل اعلام می‌شود.

در بازار خلیج فارس قیمت‌های اعلام شده برای انواع نفتا بر مبنای قیمت‌های خالص بازیافتی یا «نت بک» بازار ژاپن و در نظر گرفتن هزینه حمل محمولات با مقیاس ۵۵ هزار تن

است. نرخ حمل نیز در مورد نفتکش‌های حامل فرآورده‌های تمیز (Clean Tankers)، به طور روزانه در این بازار اعلام می‌شود. معاملات سلف نفتا در بازار ژاپن نیز بر مبنای «C+F»^۴ است که برای ۳۰ تا ۴۵، ۴۰ تا ۶۰ و یا ۶۰ تا ۷۵ روز آینده اعلام می‌شوند و هر کدام به نیمه اول یا دوم ماه‌های پیش رو (آتی) دلالت دارد. برای مثال، اعلام قیمت در روز دوم فوریه، سه دوره یعنی؛ نیمه دوم ماه مارس، نیمه اول آوریل و نیمه دوم آوریل را در بر می‌گیرد. مهمترین دوره قیمت‌گذاری برای محمولات فیزیکی نفتا در بازار ژاپن ۴۵ تا ۷۵ روز از تاریخ انتشار آن است. در هر یک از روزهای اول یا شانزدهم هر ماه که قیمت‌های نفتا اعلام می‌شود، قیمت‌های معاملات آتی نیز بلافاصله یک دوره زمانی (معادل نصف ماه) به جلو کشیده می‌شود، نکته آخر در این مورد آن است که قیمت‌ها در بازارهای خلیج فارس و ژاپن به صورت دلار/متریک تن اعلام می‌شوند، در حالی که در بازار سنگاپور به صورت دلار/بشکه هستند.

● سوخت جت / نفت سفید

(Jet/Kerosen)

در بازارهای سنگاپور و خلیج فارس، قیمت‌های اعلام شده بر حسب دلار/بشکه بوده و سوخت جت برای نوع DERD 2494 است، که وزن مخصوص آن معادل ۰/۸ گرم به ازاء هر میلی‌متر در نظر گرفته می‌شود. نقطه دود (Smoke Point) این نمونه در بازار سنگاپور ۲۱-۱۹ است و هر چه درجه نقطه دودی بالاتر باشد حق مرغوبیت (PREMIUM) بیشتری به آن تعلق می‌گیرد و برعکس. رنگ آن نیز براساس استانداردهای اعلام شده توسط شرکت بازرسی Saybolt حداقل ۱۸ در نظر گرفته شده است که این عدد در بازار ژاپن ۲۱-۲۰ است.

در بازار خلیج فارس قیمت‌های اعلام شده بر مبنای فرمول خالص بازیافتی «نت بک» بازار سنگاپور مورد ملاک قرار می‌گیرد و برای رسیدن به رقم دقیق آن هزینه حمل برای نفتکش‌های حامل محمولات ۵۵ هزار تنی حامل فرآورده‌های تمیز (Clean Tankers) مد نظر قرار می‌گیرد، که ارقام آن نیز به طور روزانه اعلام می‌شود. با این حال، ملاک قیمت‌گذاری می‌تواند از میانگینی از قیمت‌های اعلام شده تک محموله (Spot) در بازار منطقه یا سایر بازارها نیز اقتباس شود.

قیمت مورد معامله در بازار سنگاپور بر

مبنای معمولاتی با حجم حداقل ۱۰۰ هزار و حداکثر ۲۵۰ هزار بشکه است و تاریخ بارگیری نیز ۳۰-۱۵ روز پس از زمان انتشار آن است. حاضرین در بازار باید یک دوره پنج روزه را برای بارگیری معمولات مورد معامله مورد توافق قرار دهند، به طوری که فروشنده هفت روز قبل از روز بارگیری ترمینال و بندر بارگیری مورد نظر خود را به خریدار اعلام کند و خریدار نیز در مقابل موظف است طی این دوره، نام نفتکش مورد نظر خود را (با توجه به محدودیت‌های بندر بارگیری) به فروشنده اعلام کند و دوره پنج روزه فوق را به یک دوره سه روزه کاهش دهد. بازار معاملات سلف فرآورده‌های فوق در سنگاپور شامل معمولاتی حداقل با حجم ۵۰ هزار بشکه است و اعلام قیمت‌ها نیز برای یک یا دو ماه آتی صورت می‌گیرد، به طوری که این معمولات در زمره معمولات فیزیکی قابل تحویل تحت قرارداد نیستند. نکته قابل توجه در این رابطه آن است که در بسیاری از بازارهای پیشرفته دنیا از جمله سنگاپور، مقدار حق مرغوبیت (Premiums) در مورد نفت سفید (Kerosens) اعلام نمی‌شود، بلکه با توجه به قیمت سوخت جت و حق مرغوبیت آن و تخفیفی (DISCOUNT) که در مورد نفت سفید نسبت به سوخت جت قائل می‌شوند، معمولات نفت سفید در این بازار مورد معامله قرار می‌گیرند. از طرفی مشاهده می‌شود که نفت سفید طی سال‌های اخیر، بازار مصرف خود را از دست داده است و پالایشگران بیشتر به سمت تولید سوخت جت حرکت می‌کنند، زیرا خریداران معدودی برای نفت سفید در بازار آسیا وجود دارند که به نظر می‌رسد آنها نیز طی سال‌های آتی مصرف آن را بتدریج از سبد انرژی مصرفی خود حذف کرده و یا سایر حامل‌های انرژی را جایگزین آن می‌کنند.

● نفت گاز (Gas Oil)

قیمت نفت گاز در بازار سنگاپور براساس دلار/بشکه اعلام می‌شود و این فرآورده نفتی شامل انواع نفت گازهای تولیدی با محتوای ۰/۵ درصد و یا یک درصد گوگرد هستند. (البته نوع یک درصد شامل انواع نفت و گاز را محتوای بیش از ۰/۵ درصد گوگرد تا یک درصد را در بر می‌گیرد.) نفت گاز نوع ۰/۵ درصد گوگرد دارای جرم حجمی ۰/۸۲۵ گرم در میلی لیتر و با نقطه ریزش (Pour Point) برابر ۹°C است. و معیار رنگ آن نیز حداکثر ۲ و نقطه اشتعال

(Flash Point) آن حداقل ۶۶°C است و عدد ستان (Cetane No.) آن نیز حداکثر ۴۸ است. میزان آب و رسوبات محتوای این نوع نفت گاز حداکثر معادل ۰/۰۵ درصد اعلام می‌شود.

قیمت‌های اعلام شده در مورد معمولات فیزیکی (آماده معامله در بازار)، شامل معمولاتی با حداقل ۱۵۰ هزار و حداکثر ۲۵۰ هزار بشکه هستند و تاریخ بارگیری آنها نیز ۳۰-۱۵ روز پس از اعلام قیمت است. معامله‌گران در بازار موظف به توافق بر روی یک دوره پنج روزه مبادله محموله‌اند، به طوری که فروشنده موظف است برای هفت روز قبل از روز بارگیری، بندر بارگیری و ترمینال مورد نظر خود را به خریدار اعلام کند و در مقابل، خریدار نیز موظف به اعلام نام کشتی (با توجه به محدودیت‌های بندر بارگیری) و کاهش دوره توافق از پنج روز به سه روز است.

بازار معاملات سلف نفت گاز در سنگاپور نیز بر روی معمولاتی با حجم حداقل ۵۰ هزار بشکه است که برای اولین و دومین ماه آتی نسبت به ماه جاری انتشار می‌یابد.

در بازار خلیج فارس نیز قیمت نفت گاز (که معمولاً محتوای ۰/۵ درصد گوگرد می‌باشد) بر مبنای «نت بک» یا «ارزش خالص بازیافتی» بازار سنگاپور و با در نظر گرفتن هزینه حمل برای نفتکش‌های حامل فرآورده‌های نفتی تمیز (Clean Tankers) و با ظرفیت ۵۵ هزار تن اعلام می‌شود. البته نرخ حمل این نوع نفتکش‌ها نیز معمولاً به طور روزانه اعلام می‌شود با این همه در صورت عدم امکان استفاده از اطلاعات فوق، می‌توان قیمت معمولات مورد معامله را در رابطه با معاملات تک محموله و جاری بازار در نظر گرفت.

نفت گاز نوع Cracked (حاصل فرآیند شکست کاتالیستی) در بازار ژاپن نیز با شاخص ۲/۷-۲/۵ برای رنگ و درجه ستان حداقل ۴۵ اعلام می‌شود. البته یک نوع نفت گاز خالص (Pure) با میزان رنگ کمتر از ۰/۵ و درجه ستان حداقل ۵۰ به عنوان نفت گاز شاخص در بازار ژاپن اعلام می‌شود که هر دو نوع نفت گازهای فوق با نیم درصد گوگرد و نقطه ریزش ۵°C- (برای تابستان) و ۱۰°C- (برای زمستان) برای بازار منطقه و خریداران آنها مناسب هستند.

● نفت کوره (Fuel Oil)

در بازار سنگاپور قیمت انواع نفت کوره بر مبنای دلار/تن اعلام می‌شود و معمولاً دو نوع

نفت کوره ۱۸۰°Cst^۱ و ۳۸۰°Cst^۲ را در بر می‌گیرد.

نوع ۱۸۰°Cst دارای گوگرد زیاد (HSFO) بوده که حاوی ۳/۵ درصد گوگرد و با وزن مخصوص حداکثر ۰/۹۹۱ درصد و ۱۵°C بوده و نقطه اشتعال (Flash Point) این فرآورده حداقل ۲۴°C و درجه ریزش (Pour Point) آن ۲۴°C است.

البته شاخص‌های دیگری از جمله میزان وانادیوم، سدیم، آب، مواد ته مانده (از نوع کرین) و... محتوای معمولات آن نیز مد نظر قرار می‌گیرند، به طوری که هر یک به نوعی در معیار و اندازه‌گیری ارزش هر واحد آن مورد توجه هستند.

نفت کوره نوع ۳۸۰°Cst نیز مشخصاتی شامل چهار درصد گوگرد و مقادیری مواد سلیکونی معادل ۸۰ جزء در هر یک میلیون واحد است.

در بازار سنگاپور قیمت‌های اعلام شده در مورد معمولاتی از ۲۰ هزار تا ۴۰ هزار تن هستند و زمان بارگیری نیز ۱۵ تا ۳۰ روز پس از تاریخ انتشار قیمت است. در این حالت نیز معامله‌گران و حاضران در بازار موظفند یک دوره پنج روزه توافقی را برای بارگیری معمولات مورد معامله اعلام کنند، به طوری که فروشنده هفت روز قبل از روز بارگیری، ترمینال و بندر بارگیری خود را به خریدار اعلام کرده و در مقابل، خریدار نیز ضمن اعلام نام کشتی خود به خریدار (با توجه به محدودیت‌ها و مشخصات بندر بارگیری) دوره توافقی پنج روزه فوق را به سه روز محدودتر کند.

معمولاً بارگیری معمولات نفت کوره نوع ۱۸۰°Cst^۱ محتوی دو درصد گوگرد با حجم ۲۰ هزار تن بوده که چگالی آن حداکثر ۰/۹۸ است و میزان وانادیوم و سدیم محلول در آن نیز به ترتیب ۹۶ و ۶۵ جزء در هر یک میلیون (P.P.M) است.

قیمت نفت کوره نوع ۱۸۰°Cst^۱ صادراتی از خلیج فارس براساس معمولات «خالص بازیافتی» یا «نت بک» بازار سنگاپور و با در نظر گرفتن هزینه حمل برای معمولات ۸۰ هزار تنی مد نظر قرار می‌گیرند، که نرخ حمل نیز به طور روزانه توسط نشریات معتبر از جمله پلاتس (Platt's) و پترولیوم آرگوس (Petroleum Argus) اعلام می‌شود. با این همه به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات، قیمت معمولات فوق نیز ممکن است بر مبنای معاملات در بازارهای

تک‌محموله (SPOT) و رقابت میان آنها ارزیابی شوند. چگالی این نوع محمولات در بازار خلیج فارس در دامنه ۰/۹۷۵ - ۰/۹۶ متغیر است.

این نوع محمولات در بازار ژاپن نیز به صورت C+F معامله می‌شوند، که ممکن است بر مبنای قیمت‌های اعلام شده از سوی معامله‌گران مختلف حاضر در بازار و یا به صورت مستقل (و نه به صورت خالص بازیافتی) مورد ارزیابی نیز قرار گیرند.

● **مواد ته مانده پالایش با گوگرد کم (Low Sulfur Waxy Residue) یا (LSWR)**
این فرآورده‌ها که معمولاً در آخرین مراحل فرآیند پالایش به عنوان مواد ته مانده باقی می‌مانند، دارای انواع MIXED/CRACKED هستند که تحت عنوان LSWR (Low Sulfur Waxy Residue) نامیده می‌شوند که حداکثر ۰/۳ درصد گوگرد دارند قیمت این نوع محمولات در بازار سنگاپور بر حسب دلار/تن اعلام می‌شود و بر مبنای FOB بنادر اندونزی و یا سنگاپور بوده که دوره بارگیری آنها ۳۰-۱۵ روز پس از انتشار قیمت است. نوع LSWR تولیدی کشور اندونزی حاوی ۰/۲ درصد گوگرد است و قیمت محمولات آن نیز با حجم ۱۰۰ هزار بشکه اعلام می‌شوند.

ب) بازار چین

کشور چین با جمعیت قابل ملاحظه و بازار گسترده آن طی سال‌های اخیر از اقتصاد پویایی برخوردار بوده که بازار سنگاپور را تحت تأثیر شدید خود قرار داده است. چین در واقع به عنوان کشوری که بخش زیادی از مصرف انرژی منطقه را به خود اختصاص داده، بسیار قابل توجه است. همین امر موجب شده است که مؤسسات اطلاع‌رسانی تخصصی از جمله (Platt's) در کنار بازار آسیا، بازار معاملات فرآورده‌های نفتی در چین را نیز به طور مجزا مورد ملاحظه قرار دهد، که در مورد هر یک اطلاعاتی به شرح زیر ارائه می‌شود.

۱- بنزین

در بازار چین معمولاً سه نوع بنزین با درجه اکتان‌های ۷۰، ۸۳ و ۹۰ اعلام می‌شود، که هر یک دارای ۰/۴ گرم در هر لیتر مواد سربی بوده و وزن مخصوص آنها نیز ۰/۷ برای نوع ۷۰ و ۰/۷۳ - ۰/۷۲ برای انواع ۸۳ و ۹۰ است.

قیمت‌های اعلام شده در مورد انواع بنزین نیز به صورت C+F جنوب چین است و حجم محمولات هم از ۵،۰۰۰ تا ۲۵،۰۰۰ تن تغییر می‌کند. دوره بارگیری نیز معمولاً ۳۰-۱۵ روز بعد از انتشار قیمت صورت می‌گیرد. قیمت‌های اعلام شده برای بنزین با درجه ریزش پایین (حداکثر صفر درجه سانتیگراد) و محتوی گوگرد ۰/۵ درصد است.

۲- نفت گاز

محمولات این فرآورده در بازار چین به صورت محموله‌های ۱۰۰ هزار بشکه‌ای و یا ۱۵-۱۰ هزار متریک تنی اعلام می‌شوند، بنادر تحویل محمولات نیز بیشتر در جنوب کشور یعنی Hong Kong و Shenzhen و یا Whampoa هستند. البته برای محمولات مورد معامله در سایر بنادر نیز اعلام قیمت صورت می‌گیرد که معمولاً بر مبنای بازار بوده و از نقطه‌ای به نقطه دیگر متغیر است.

قیمت نفت گاز اعلام شده در شمال چین معمولاً به دلیل شرایط خاص جغرافیایی از ارزش بالاتری برخوردار است، زیرا دارای درجه ریزش کمتر از صفر درجه سانتیگراد است. دوره‌های برداشت محمولات نیز ۳۰-۱۵ روز پس از انتشار قیمت آن است.

۳- نفت کوره

در بازار چین دو نوع نفت کوره ۱۸۰ °CST و ۳۸۰ °CST اعلام می‌شود، که مقدار گوگرد محلول در آنها حداکثر معادل ۳/۵ درصد و وزن مخصوص آنها نیز حداکثر ۰/۹۹۱ است. مقدار فلزات موجود در این نوع نفت کوره نیز در حد معمول گزارش می‌شود، به طوری که مقدار وانادیوم و سدیم آنها به ترتیب حداکثر معادل ۲۰۰ و ۱۰۰ جزء در هر یک میلیون اعلام می‌شود، آب موجود در محمولات نیز حداکثر ۰/۵ درصد است.

ج) بازار هنگ کنگ

بازار هنگ کنگ نیز به دلیل شرایط حاضر در منطقه که تابع فعالیت‌های اقتصادی رو به رشد کشورهای چین، مالزی، سنگاپور، کره و... در جنوب شرقی آسیاست، از اهمیت زیادی برخوردار است، به طوری که مؤسسه پلاتس (Platt's) را تشویق و ترغیب کرد تا معاملات مربوط به سوخت کشتی و نفت گاز را در این بازار به طور روزانه گزارش کند، در این بازار

قیمت سوخت کشتی از نوع ۱۸۰ °CST برای محمولات ۵۰۰-۲۰۰ متریک تنی و نوع ۳۸۰ °CST برای محمولات ۵۰۰-۲۰۰ متریک تنی و نوع ۳۸۰ °CST برای محمولات با حجم ۵۰۰-۱۰۰۰ متریک تنی اعلام می‌شود. زمان بارگیری نیز حدود یک هفته پس از تاریخ انتشار قیمت است. قیمت‌ها نیز بر مبنای تحویل محموله C+F و هزینه‌های حمل بر مبنای بارج است.

در بازار هنگ کنگ معمولاً مقدار حق مرغوبیت یا تخفیف اعمال شده در مورد نفت گاز ۰/۵ درصد گوگرد نیز اعلام می‌شود، که این ارقام بر مبنای C+F اعلام می‌شود.

نمونه اطلاعات در صفحات بعد، دامنه قیمت‌های اعلام شده در مورد انواع فرآورده‌های نفتی را نشان می‌دهد که توسط معامله‌گران در بازار سنگاپور مورد خرید و فروش قرار گرفته‌اند. ارقام آن برگرفته از نشریه پلاتس (Platt's) برای روز ۱۴ ژوئن ۲۰۰۲ است. حاضران در بازار نیز در هر لحظه از شبانه روز می‌توانند از طریق شبکه‌های اطلاع‌رسانی بین‌المللی و به صورت الکترونیکی به این مجموعه دسترسی داشته باشند و وضعیت خود را در بازار به عنوان یک خریدار و یا فروشنده، تولید کنندنده و یا دلال... مورد ارزیابی قرار دهند.

پی‌نوشت:

1- FOB = FREE ON BOARD

2-RVP= RAID VAPUR PRESSER

3-NET BACK

4-C+F: COST & FREIGHT

(هزینه خرید و حمل کالا)

5-10 cst= centistoke

۶- این مؤسسه اطلاع‌رسانی نیز همانند نشریه پلاتس اقدام به انتشار روزانه، هفتگی و... اخبار و گزارش‌هایی در زمینه‌های مختلف انرژی از جمله فرآورده‌های نفتی می‌نماید.